

97
ET

FACTS

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

ISSN 1725-7026

Sõnumi edastamine Tööohutus- ja töötervishoiualased kampaaniad maanteetranspordisektoris

Selles teabelehes tutvustatakse maanteetranspordisektori tööohutust ja -tervishoidu parandavate kampaaniate ning algatuste näiteid sisaldava aruande mõnda tulemust (!).

Selleks et tagada sõidukijuhtide ja nende tööandjate teadlikkus maanteetranspordiga seotud ohtudest ning arusaam, kuidas ohutust suurendada, tuleb pearõhk asetada tõhusatele suhtlusvahenditele. Maanteetranspordisektoris ei ole aga paljudel põhjustel kuigi lihtne teavet levitada. Enamik ettevõttest on väikesed, neis töötab alla kümne inimese ja sõidukijuhid on sageli füüsilisest isikust ettevõtjad. Juhid on tihti alalisest töökohast eemal, paljudel on pikaajaline kogemus ja nad on harjunud töötama väga iseseisvalt.

Selline iseseisvus koos maanteetranspordisektorile omase väga tiheda konkurentsiga võib muuta sõidukijuhid ja nende tööandjad uute tööviiside rakendamise suhtes tõrksaiks. Sõidukijuhid kalduvad usaldama eelkõige oma kogemusi ja suhtuvad väliste asutuste tööohutuse ja töötervishoiu nõuannetesse tõrksalt isegi siis, kui nad on probleemist teadlikud. Samuti on ilmnenud, et sõidukijuhid ja nende tööandjad või juhtkond, füüsilisest isikust ettevõtjate korral aga ettevõtted, kelle heaks nad töötavad, ei suhtle tööohutuse ja töötervishoiu küsimustes piisavalt. Maanteetranspordi valdkonnas töötavad inimesed panevad paremini tähele praktilist ja visuaalset teavet, kuid see peab tunduma neile asjakohane.

Aruandes tutvustatud näidetes kasutati väga erinevaid lähenemisi.

- 44 näites kasutati individuaalset lähenemist, et muuta teadmisi ja hoiakuid. Selline lähenemine ei nõua palju ressursse ja võimaldab väheste kuludega jõuda väga paljude inimesteni.
- 12 juhul kasutati kollektiivset lähenemist, et saavutada struktuurseid muudatusi ja/või muuta kultuuri. Selline lähenemine on sageli aidanud tööohutust ja töötervishoidu märkimisväärselt parandada.
- Neljal juhul kasutati kooskõlastatud lähenemist, et muuta nii teadmisi ja hoiakuid kui ka algatada struktuurseid ja kultuurilisi muutusi. Selline lähenemine nõuab küll rohkem ressursse, ent selle mõju peetakse kõige suuremaks.

Näidetest selgub mitmesuguseid edutegureid ja nende põhjal võib anda soovitusi, mis jagunevad omavahel seotud põhiteemadeks:

- tõenditele ja riskijuhtimisele tugineva praktilise lähenemise kasutamine;

(!) Delivering the message — Programmes, initiatives and opportunities to reach drivers and SMEs in the road transport sector.

Wiktor Pawlik

Max Skorwider

Michał Krakowiak

© Poola töökaitse keskinstituudi (riiklik uurimisinstituut) tööohutusvalaste plakatite konkursi korraldajate loal.

- eritählepanu pööramine sihtrühmani jõudmisele;
- kaasamine ja koostöö;
- tegevuse kohandamine sihtrühma järgi;
- erinevate meetmete ja meedia kasutamine.

Eespool viidatud sõidukijuhtide iseloomulikke jooni, näiteks nende vilumust ja iseseisvust, tuleb arvestada ka juhtidega suhtlemisel:

- kasutada kohti, mida nad kõige sagedamini külastavad: veoautode peatuskohad maanteedel jne;
- tagada praktiline ja mitte ülehoolitsev lähenemine;
- jälgida, et nõuanded ja lahendused lähtuksid sõidukijuhtide praktilistest kogemustest, kasutades sõidukijuhte teabelevitajatena;
- kaasata sõidukijuhte tihedalt lahendustesse: sõidukijuhid peaksid ise välja töötama teiste sõidukijuhtide jaoks lahendusi (kasutades osalemismeetodit), et rakendada oma kogemusi ja saavutada heakskiit.

Aruandes rõhutatakse, et kaasamine ja partnerlus ei peaks piirduma sõidukijuhtidega. Sihtrühma võiks haarata ka tööandjaid, juhtkonda, sõidukikäitajaid, laadijaid ning nii kaupade saajaid kui ka saatjaid. Partnerlus võib hõlmata tööohutus- ja töötervishoiuorganisatsioone, maanteetranspordisektori sidusrühmi, sealhulgas sotsiaalpartnereid, ning liiklusohutusorganisatsioone. Mõned tegevused võib suunata juhtide peredele ja üldsusele laiemalt.

Mõned näidetes ilmnenud huvitavad lähenemised ja uuenduslikud jooned:

- terviklik lähenemine sekkumistele, keskendumine nii riskide ennetamisele kui ka riskijuhtimisele töökohal ja maanteel;
- eri partnerite kaasamine väljastpoolt maanteetranspordisektorit, et nad aitaksid kaasa sõidukijuhtide tervise ja ohutuse edendamisele;
- laiema suunitlusega üldised üritused, mis on mõeldud ka sõidukijuhtide peredele: perekonna ja laiema üldsuse

kaasamine võib tekitada programmi ja selles osalemise vastu suuremat üldist huvi;

- huvitavate ja ainulaadsete harjutuste ning väljapanekute kasutamine üritustel, et suurendada sõidukijuhtide osalemismäära ja huvi;
- tarneahelate kasutamine teabe tõhusamaks levitamiseks;
- kogemuste vahetamise ja jagamise edendamine näiteks võrgustike ja parimate tavade auhinnaprogrammide kaudu;
- sõidukijuhtide poolt kõige sagedamini külastatavate kohtade kasutamine: veoautode peatuskohad maanteedel jne;
- praktiliste, ent mitte ülehoolitsevate lähenemiste kasutamine;
- sõidukijuhtide praktilistest kogemustest lähtuvate ja nende kogemusega haakuvate nõuannete ning lahenduste pakkumine;
- sõidukijuhtide kasutamine teabelevitajatena, et tutvustada parimaid tavasid teistele sõidukijuhtidele;
- klientide kaasamine;
- vahetu suhtlemine juhtidega veoautode peatuskohtades; see on suhteliselt kulukas ja jõuab ainult piiratud rühmani, ent on üks parimaid juhtide mõjutamise viise;
- millegi praktilise ja konkreetse pakkumine, näiteks tervisekontrolli või sõiduuskuse katsete teenused või tasuta vahend riskihindamise toetamiseks;
- veoautode peatuskohad, kus pakutakse tervislikku toitu ja jagatakse teavet;
- vastutustundliku juhtimise programmid, millega tööandjad ühinevad;
- teabe pakkumine eri keeltes, kui sihtrühma hulgas on võõrtöötajaid.

Järeldused

Ükski teabe levitamise meetod ei ole imerohi, mis aitaks lahendada maanteetranspordisektoris esinevaid probleeme. Siiski on igal meetodil oma head küljed. Sobivaim suhtlusvahend sõltub levitatava teabe liigist ja keerukusest, sihtrühmast ja kampaania ulatusest. Tundub, et sõidukijuhtide ja nende tööandjateni jõudmiseks on tõhusaim kasutada samaaegselt mitut meetodit. Kampaania kõlapinda aitavad suurendada ka erilaadsed suhtlusmeetodid kampaania eri etappides.

Just väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid innustavad ilmselt enim otsekontaktid tööandjate ja sõidukijuhtidega, eriti kui sellega kaasneb teenuse või vahendi pakkumine. Vahetu suhtlemine sõidukijuhtidega, kuigi suhteliselt kulukas ja ainult piiratud hulka inimesi haarav, on vast parim mõjutamise viis.

Kasu on ka tööstusharusiseste ja sotsiaalpartneritevaheliste teadmisi edastavate võrgustike arendamisest, et toetada teabe,

vahendite ja parima tava levitamist sektoris. See peaks hõlmama valitsusasutuste, muude sektoriga seotud asutuste ja eraettevõtjate koostööd.

Kindlasti on vaja praktilist lähenemist, mis arvestaks tegelikku olukorda sektoris ning tööandjate ja sõidukijuhtide kogemusi. Sellepärast peaks olema rohkem lahendusi, mis aitaksid muuta tööandjate suhtumist tööohutusse ja töötervishoidu.

Kampaaniate tõhustamiseks maanteetranspordisektoris on tarvis:

- tõhusat partnerlust liiklusohutuse propageerijate, tööohutuse ja töötervishoiu edendajate ning sektori sidusrühmade vahel;
- olemasolevate kogemuste pidevat vahetamist ja jagamist;
- edasisi uuringuid, et selgitada välja, mis takistab ja soodustab nii tööandjate kui ka sõidukijuhtide hulgas tööohutuse ja töötervishoiu edendamist.

© Doc Stop'i loal

Hollandlased kasutasid oma kampaanias „Fit on the road” („Ole teel heas vormis”) erinevaid strateegiaid: sõidukijuhtide tähelepanu võitmiseks kasutati esmalt liikuvaid reklaamivahendeid ja meediat, seejärel suurendati juhtide teadlikkust tervisekontrolli ja kehaliste katsete kaudu. Lõpuks kutsuti osa juhte kehalisele treeningule ning neile anti nõu ja teavet tervisliku eluviisi järgimiseks.

Aruandega tutvumine

Aruande ingliskeelne täistekst tasuta allalaadimiseks:

<http://osha.europa.eu/en/publications/reports/>.

Kõikides ELi keeltes leiab käesoleva teabelehe aadressilt

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/>.

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, HISPAANIA

Tel +34 944794360, faks +34 944794383

E-post: information@osha.europa.eu

© Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur. Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel. Printed in Belgium, 2011

